

A FŐVÁROSI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS A MÉRNÖKSÉG.

Wekerle Sándor, az ország ezidőszerinti miniszterelnöke rövid idővel ezelőtt vendége volt Egyesületünknek: itt hallgatta meg azt a küldöttséget, mely a város negyedik kerületének képviselői mandátumát ajánlotta fel. Ez alkalommal beszédet mondott a főváros jövő fejlődéséről. Vázolta azokat a rendkívüli feladatokat, amelyek a háború után a fővárosra várnak. A fővárosnak kell az ország gazdasági és kulturális középpontjának lenni. Szerinte különösen a gazdasági élet fejlesztése a fontos, mert ebből származik mindaz az erő, amely a háború terheinek elviselésére képesít bennünket.

A főváros gazdasági kiépítésének feladatában, jól tudjuk, a mérnökség mindenütt előljárt. Az a lendület, mely az ország fővárosának fejlődését az utolsó évtizedekben jellemzi: javarészt a mérnöki munka, tudás, szorgalom és invenció eredménye. A főváros fejlődését főleg az ide koncentrált erős gyáripár viszi előre, amelyben a munka oroszlánrésze a mérnököké. Annál visszatetszőbb tehát az, hogy egyedül a főváros igazgatása az, amely teljesen elzárkózik az elől, hogy a maga gazdaságában a mérnököket az őket megillető helyre juttassa.

Nem először hangzik fel ez a panasz erről a helyről. És nem egyszer esett szó erről az Egyesület választmányában és egyes bizottságaiban. Sőt magában a főváros közgyűlésében is többször került napirendre, — anélkül azonban, hogy az ügyben bármi előrehaladást is tapasztalhatnánk.

Becsey Antal kartársunk — amint arról annakidején szólunk — az elmúlt év október hó 17.-én tartott fővárosi közgyűlésen ily értelemben indítványt adott be, — amelyet a közgyűlés jegyzőkönyve szerint javaslattétel végett kiadott a tanácsnak, — de azóta, információink szerint sem a tanács, sem más tényező nem foglalkozott az ügygel.

Ismételhetjük azt is, hogy még 1916-ban *Kovács Sebestény* Aladár vezetése alatt a polgármesternél küldöttség járt, az elmúlt év őszén meg maguk a fővárosi mérnökök járultak elébe és még abban az irányban is teljesítetlen ígéretet kaptak, hogy az ügyet tanulmányozni fogják.

Fock Éde pedig Egyesületünk december 21.-én tartott választmányi ülésén azt indítványozta, hogy intézünk ebben a tárgyban a belügyminiszterhez és a polgármesterhez feliratot.

Ez, sajnos, a politikai viszonyok folyton ingadozó alakulása következtében eddig teljesíthető nem volt, de, reméljük, hogy most már mihamarább megtörténik. Remélnünk kell azt is, hogy Egyesületünk vezetősége meg fogja találni azt a hangot, amelyet ennyi előzmény után és az ügy fontosságára való tekintettel mindkét helyen használnia kell. Nem az alázatosság és a túlzott szerénység hangját szeretnők hallani, — azét, amely virágos ígéretekkel és nyájas vállverégetéssel be szokta érni. Mi azt reméljük, hogy a küldöttség szónoka beszédéből ki fog csendülni az, hogy mögötte az ország intelligenciájának, a dolgozó és alkotó osztálynak egyik legképzettebb, legnagyobb fajsúlyú tömege áll, éppen azoké, akikre a háború által sújtott ország rekonstrukciójának egyik legnehezebb feladata vár, azoké, akik eddig érdekeik keresését nem vitték piacra, hanem félrevonulva, szótalan szerénységgel, csak csendes szemlélői voltak a különböző osztályérdekek sokszor zajos tülekedésének.

Ha a napilapokat kissé visszalapozzuk és újra el-

olvassuk mindazt, amit *Bárczy* polgármester tervezett képviselősege alkalmával a főváros igazgatásáról irtak: kissé elszomorító képet kapunk. Jól tudjuk, hogy ebben a fotográfiában mennyi az igazság és mennyi a napi politika torzítása. Annyi azonban tény, hogy a főváros eladósodása nagy léptekkel halad előre. Az adósság ma már közel *egy milliárd*.

Nem akarunk e kérdéshez — amely ma, ismételjük, inkább a politika kérdése, — bármily nézőpontból is hozzászólni, de annyit szükségesnek tartunk megjegyezni, hogy ez a nagy eladósodás részben annak az oka, hogy a főváros igazgatásában a szakemberek — a szó valódi értelmében — nem jutnak szóhoz. Legutóbb is egyik szakosztályunk előadásán hallottuk, hogy útfenntartási költségeink aránylag mily magasak; ezek drágábbak, mint Páris városáé, — csak azért, mert évekkel ezelőtt az építésnél nem a helyes műszaki, hanem a pillanatnyi fiskális szempontokat vették irányadónak.

Rendkívül plasztikusan fejezi ezt egyébként ki *Becsey* Antal fentebb idézett indítványának indokolása. Egy kitünő orvos, kórházigazgató — nem lehet vezetője a közegészségügyi osztálynak, az államvasutak elnöke se lehetne a közlekedésének, egy nagy bank igazgatója — a pénzügyinek: pusztán üres, formai okok miatt.

Szinte mosolyogni való dolog. Míg azonban a gyökeres változtatáshoz törvényhozási intézkedésre van szükség,¹ addig a mérnökségnek a fővárost illető speciális kívánásai: *a városszabályozó, a világítás- és vízművi és a közlekedési osztályoknak műszaki osztályokká való minősítése és ezzel egyúttal mérnököknek élükre állítása: egyszerű közgyűlést határozattal megvalósítható.*

Sokfelé érdeklődtünk ez ügyben — különösen a városi bizottsági tagok körében. Szerettük volna hallani, hogy mi okoz itt nehézséget. Azt a választ kaptuk, hogy elvileg szívesen mellette vannak, hiszen az ügy helyessége kétségen felül áll, azonban a végrehajtásnak személyi akadályai vannak. Mik ezek? — kérdeztük. A számbajövő mérnökök nem ütik meg a mértéket, — főleg, mert nem tudnak adminisztrálni.

A laikus többség tehát anélkül, hogy ezen a téren tapasztalatokat szerzett volna, már előre elfogult a mérnökökkel szemben. Az adminisztrálnitudás mindenestre fontos, de oly tulajdonság, melyet mindenki, különösen ha valamennyi időt töltött a fővárosnál, könnyen megszerez. A jogászok is ott szerezték, azok is, akik ma vezetőállásban vannak.

Azt hisszük, hogy helyesen járunk el, ha szembe nézünk ezzel a közvéleménnyel. Jobb ismerni és számot vetni ezekkel az ellenérvekkel, mint struccpolitikát folytatni.

De erre is van válaszuk. Ha nem jök azok a mérnökök, akik most ott vannak, illetőleg sorra kerülnek, — amit ugyan egyáltalában nem hihetünk el — akkor hozzunk be helyettük kívülről megfelelőket. Ennek nincs semmi akadály. A főváros érdekének is, a mérnökség ügyének is jobban megfelel az, ha az illető osztályok élén kiváló szakember, mérnök áll, mintha pusztán ily okok miatt: jogász — adminisztrátor.

¹ A képviselőházban legutóbb szóba került a közigazgatás reformja. Maga a miniszterelnök az ügyvédeknek akar teret nyitni itten, — de a mérnökökről senki se beszélt! Később, más ügygel kapcsolatban *Reök* Iván emlékezett meg rólunk, — köszönet érte!

Bizonyos az is, hogy a fővárosi mérnöki állások csak akkor fognak különösebb vonzerővel hatni a fiatalabb és a jövő mérnökgenerációra, ha ott a mérnökök a legfelsőbb helyre is feljuthatnak és ha *kellő számú mérnök-tanácsnok, lehetőleg független mérnök-alpolgármesterrel, állanak az ügyosztályok élén*. Mert kit ambicionáljon a mai helyzet: amikor a kiváló szakember, mondjuk, műszaki főtanácsos fölé egy-egy abszolút hozzánemértő és sokszor jóval fiatalabb jogász kerül? A mai rendszer, amely nem szakéroket választ az egyes megüresedett ügyosztályok vezetésére, hanem amely egyéneket választ a szolgálati idő, az összeköttetések súlya és egyéb, inkább elhallgatandó körülmény befolyása alatt: káros a közre, káros magára a fővárosra. Hiszen magának fővárosnak is az az érdeke, hogy a java mérnökséget kapja szolgálatába.

Hogy pedig nem az adminisztráció tudása a fődolog, arra éppen a főváros szolgáltatót példát.

Vannak ugyanis a fővárosnak a világítási üzemeken és a vízműveken kívül még egyéb üzeime is. A különféle közbiztonsági hidak, a vásárcsarnokok, az állategészségügyi telep, a kenyérgyár, a lóhús-, a különböző élelmiszer-, a szappanüzem és még egynéhány. Amikor ezek — néhány évvel ezelőtt — a jogász-adminisztráció következtében a rossz gazdálkodás olyan lejtőjére értek, amelynek a vége könnyen előrelátható volt, akkor a főváros igazgatása, végső szorongatásában mérnökszakembert hívott meg ezeknek vezetésére, aki azelőtt egyáltalában nem volt a főváros adminisztrációjával ismerős. Nem a külső üzemekbe tehát, hanem be a városházára, központi szervül.

És az eredmény — amelyet a főváros költségvetése tüntet fel legszembeszökőbben — mindenkit meggyőzhet arról, hogy az irány is, a lépés is, amelyet a főváros ekkor tett, teljesen helyénvaló volt. Nincs terünk arra, hogy részleteket soroljunk itt fel. Elég csak rámutatni arra, hogy az elsorolt üzemek üzemköltsége, az azóta sokszorososan megrágult üzemi anyagok és a két-háromszorta nagyobb termelésnek ellenére, kivétel nélkül kisebb, mint 1913-ban, vagy legalább is megközelítően ugyanannyi, mint az átszervezés előtt volt. És ezek az üzemek azóta közmegelegedésre dolgoznak; az adminisztrációjuk is kifogás-

talán; az üzemi személyzet is megtalálta a maga hozzáértő gazdáját. Pedig az illető gépészmérnöknek elég nehéz dolga volt. Meg kellett küzdenie a tárgyi nehézségekkel és harcolnia kellett odabent a város-házán a személyekkel.

Nem jöhet tehát az számba, hogy valaki ismeri-e az adminisztrációt vagy sem; fontos és egyedül döntő csak az lehet, hogy jó szakember-e az illető, hogy érti-e a dolgát.

De le kell vonni még egy tanulságot. Azt, hogy a legközelebbi községi választások alkalmával nem szabad tétleneknek maradnunk. Mert, valljuk be őszintén, ezek iránt sohasem érdeklődtünk. Fajunk kényelemszeretete és nemtörődömsége hozta magával, hogy el se mentünk szavazni. Ha valahol baj volt és nem ment a város dolga úgy, ahogy szerettük volna és ahogy mehetett volna: akkor előállottunk, panaszkodtunk, elégedetlenkedtünk és lármáztunk, — de mikor valamit is lehetett volna cselekedni, akkor tétlenek voltunk, mert ez a kis cselekvés is elvont volna bennünket mindennapi életünk megszokott kényelmétől.

A legközelebbi választásnál nem szabad hát ölbe tett kezekkel ülnünk. Ha mi mérnökök csak egy kissé gondolkodunk az elmondottak felett és ha — kellő egyetértéssel — csak egy kis programot is tűzünk ki magunk elé, de azután kitartunk amellett és igyekszünk arra, hogy minden kerületből legalább két-három olyan mérnök kerüljön be a városi bizottság tagjai közé: akik őszintén és híven kitartanak a mérnökség egyetemes érdekei mellett és akik minden alkalommal a fentiekben vázolt irány mellett emelnek szót: akkor lehetetlen, hogy előbb-utóbb sikert ne érjünk el.

Hiába, ma csak az összetartásé, a szervezethez való erő és csak ezzel lehet eredményt elérni. És ha sikerül legalább a fővárosban lakó mérnökök között az ügy iránt kellő érdeklődést és megértést kelteni és ha sikerül őket egy táborba gyűjteni, úgy az erők eredője oly súlyt képvisel, mellyel a jövőben mindenkinek számolnia kell.

Ma csak az volt a feladatunk, hogy ismételtén rámutassunk erre a kérdésre és hogy jelét adjuk annak, hogy nem engedjük át ezt a kérdést a lassú enyészetnek. Sem nálunk a fővárosban, sem a hasonló bajjal küzdő vidéki városokban. (— c.)

Takarékosság és a szerkezetek biztossága.

BEKE JÓZSEF-től.

A háborúban pangó, vagy igen kis körre szorított *építőiparra* a háború után nagy munka vár. A természetes fejlődési folyamatot a világháború kevés munkakörben zavarta meg annyira, mint az *építésben*, ideértve az út-, vasút-, híd- és víziépítkezéseket, valamint a magasépítést is. Az új munkák elmaradtak, és a meglevő alkotásokban a háború nagy pusztítást végzett.

Igen gyorsan kell itt nagyarányú tevékenységet kifejteni, ha belátható időn belül legalább a mulasztást pótolni, és a további fejlődést biztosítani akarjuk.

A közlekedési, ipari és egyéb gazdasági érdekek igen sokféle vonatkozásban követelik a nagyszabású *építőberuházásokat*; a közeljövőnek egyik legnehezebb, legégetőbb kérdése, a városi lakások szaporítása és ezzel kapcsolatban a már régóta tervezett, de mindig elodázott középületek létesítése nagy feladatot ró a háborúban meggyengített építőiparunkra.

Ha még arra gondolunk, hogy a háború után az egyes

kategóriákat fenyegető munkátlanyságot is leghathatósabbban az erősen foglalkoztatott építőipar szüntetheti meg, úgy tisztán áll előttünk, hogy minden tényezőnek közre kell működni einek az iparnak és a vele kapcsolatos munkaköröknek fejlesztése érdekében. Minden nehézséget el kell hárítanunk a gyors és nagyszabású fejlődés útjából.

Mint minden más téren, úgy itt is legnagyobb nehézséggel az *anyagok* beszerzésénél kell majd megküzdenünk.

Elsőrendű követelmény tehát az, hogy az építőanyagokkal lehetőleg takarékoskodjunk. Új és beható megfontolás, alapos ellenőrzés tárgyává kell tennünk a tervezéshez alapul szolgáló szabályokat, szokásokat és ahol eddig, nyomós ok nélkül, a feltétlenül szükségesnél több anyagot használtunk el, módosítanunk kell eljárásunkat. Mint minden téren, úgy az építő tervezés terén is fel kell kutatnunk és fel kell használnunk a *tartalékokat*, meg kell szüntetnünk mindenütt az anyaggal való pazarlást.

Kétségtelen, hogy ily tartalékokra akadhatunk, mert